

**T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES**

ESAS NO : 2021/39
KARAR NO : 2021/71
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: 3213 sayılı Kanun'un 12. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılan davanın, DAR YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : M.E. n . Nak. Tem. Gıda Taah. San. ve Tic. Ltd. ti.
Vekili : Av. .A.
Davalı : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 1 Maden leri Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. B.K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 1 Maden leri Genel Müdürlü ü'nün 24/10/2018 tarih ve ...101.17.02.03-E.447826 sayılı yazısı ile, Balıkesir li, Ayvalık lçesi Çakmak Köyü hudutları dahilinde ve Ayvalık Belediye Ba kanlı 1 uhdesinde bulunan 10/2005-22 sayılı II-A grubu (kalker) hammadde üretim izni sahasında yapılan incelemeler sonucunda; Ayvalık Belediye Ba kanlı 1 sahasında muvafakati olan Ula tırma Denizcilik Ve Haberle me Bakanlığı 1 adına davacı irket tarafından 10/2005-22 sayılı hammadde üretim izin alanı dı ndan üretim yapıldı mın tespit edildi inden bahisle, davacı irket adına 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca 307.303 TL idari para cezası verildi i davacıya bildirilmi tir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tir.

II. UYU MAZLI A L K N BA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

3. **Balıkesir 2. dare Mahkemesi 06/12/2018 tarihli ve E.2018/260, K.2018/89 sayılı kararı** ile, 3213 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezalarının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 10. maddesinde öngörülen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 3213 sayılı Kanun'da da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmedi i, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde belirtildi i üzere, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınaca ndan, idari para cezasına kar ı açılan davanın görüm ve çözümünün anılan Kanun'un 27. maddesinin (1.) fıkrası uyarınca adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

4. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

B. Adli Yargıda

5. **Ayvahlık Sulh Ceza Hâkimli i 16/01/2020 tarihli ve D. .2019/305 sayılı kararı** ile, söz konusu idari yaptırım kararının sulh ceza hakimli ince incelenebilecek kararlardan olmadığı, görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev nedeniyle reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itiraz, Burhaniye Sulh Ceza Hâkimli i'nin 01/09/2020 tarihli ve D. . No.2020/1612 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

6. 3213 sayılı Kanun'un "Amaç" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun madenlerin milli menfaatlere uygun olarak aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler."

7. "Üretim ve sevkiyat" başlıklı 12. maddesinin altıncı fıkrası şöyledir:

"(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/6 md.) (Değişik fıkra:14/2/2019-7164/12 md.) Hammadde üretim izni olmadan ve/veya Genel Müdürlük'e bildirilen yüklenicisi dışında gerçek veya tüzel kişiler tarafından üretim yapıldığının tespit edilmesi durumunda faaliyetler durdurularak üretilen hammaddeye mülki idare tarafından el konulur. Bu fiili işlemlerle, bu fıkra kapsamında üretilmiş olup el konulan ve/veya el konulma imkânı ortadan kalkmış olan hammaddenin kamuya ait projelerde kullanıldığının tespit edilen kısmına ocak başı satış bedeli tutarında, hammaddenin kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan projelerde kullanılan, ticarete konu edilen ve/veya satış yapıldığı tespit edilen kısmına ise ocak başı satış bedelinin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır. Herhangi bir işleme tabi tutulmadan kullanılan hammaddeler için ocak başı satış bedeli, tüvenan hammaddenin ocak başı fiyatına göre, herhangi bir işleme tabi tutularak kullanılan hammaddeler için ise ocak başı satış bedeli işlem görmüş hammaddenin ocak başı fiyatına göre hesaplanır. El konulan madenler, mülki idare amirliklerince satılarak bedeli büyükşehir belediyesi olan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başlıklı, diğer illerde il özel idaresi hesabına aktarılır. Bu fıkranın ihlalinin tekrarı hâlinde madenin ocak başı satış bedelinin on katı tutarında idari para cezası uygulanır ve hammadde üretim izni iptal edilir.

(.....)";

8. "Ruhsat bedeli, cezalar ve diğer yaptırımlar" başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"(.....) (Değişik fıkra:14/2/2019-7164/13 md.) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde Genel Müdürlükün muhasebe birimi hesabına ödenir. İdari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. Verilen idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması takip ve tahsilatı durdurmaz. Genel Müdürlük genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili bedeli en geç on beş gün içerisinde Hazine hesabına aktarır. Tahakkuk eden ve ödenmeyen Devlet hakları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili tahsil dairesine bildirilir. İlgili tahsil dairesi idari para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içerisinde durumu Genel Müdürlük'e bildirir. (.....)"

9. 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kanun'un birinci maddesi şöyledir:

“*Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sa lı ı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;*

a) Kabahatlere ili kin genel ilkeler,

b) Kabahatler kar ılı nda uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) dari yaptırıma ili kin kararlara kar ı kanun yolu,

e) dari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ili kin esaslar,

belirlenmi ve çe itli kabahatler tanımlanmı tır.”

10. Kanunun amaç ve kapsamı bu ekinde 1. maddesinde belirlenmi , ikinci kısmında yer alan 32 ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dı nda kalan çe itli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörölmü tür.

11. Anılan Kanun’un 2. maddesinde, *kabahat* deyiminden, kanunun kar ılı nda idari yaptırım uygulanmasını öngördü ü haksızlı ın anla ılaca ı; 16. maddesinde, kabahatler kar ılı nda uygulanacak olan idari yaptırımların *idari para cezası* ve *idari tedbirlerden* ibaret bulundu u; *idari tedbirlerin* de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan di er tedbirler oldu u belirtilmi tir.

12. Öte yandan; 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kanun’un 06/12/2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun’un 31. maddesiyle de i tirilen 3. maddesi öyledir:

“ (1) *Bu Kanunun;*

a) darî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Di er genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır”;

13. Kanunun “*Ba vuru yolu*” ba lıklı 27. maddesinin 1. fıkrası ise öyledir:

“ *dari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin idari yaptırım kararına kar ı, kararın tebli i veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on be gün içinde, sulh ceza mahkemesine ba vurulabilir. Bu süre içinde ba vurunun yapılmamı olması halinde idari yaptırım kararı kesinle ir.”*

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

14. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI’nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN’ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında, dosya üzerinde 2247

sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, adli yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, 15. maddede belirtilen yöntemine uygun olarak idari yargı dosyası da temin edilerek Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan, görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

16. Dava, 3213 sayılı Kanun'un 12. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmış tır.

17. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı anla ılmaktadır.

18. Görev kuralları kamu düzenine ili kin oldu undan, görev konusunda taraflar için bir müstesep hak do mayaca ı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmi e de etkili olaca ı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

19. Davanın açıldı ı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmi ise, (davanın açıldı ı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekece i; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, de i ikli in yürürlü e girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanaca ına dair intikal hükümlerinin varlı ı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyece i açıktır.

20. Di er taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış , bu sırada yapılan bir kanun de i ikli i ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmi ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

21. 3213 sayılı Kanun'un 13. maddesinin üçüncü fıkrasında bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezalarına kar ı idare mahkemelerinde dava açılabilce inin düzenlendi i, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan 3213 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına kar ı kanun yoluna ili kin düzenlemenin yer aldı ı anla ılmış tır.

22. ncelenen uyu mazlıkta, öngörülen idari para cezasının 3213 sayılı Kanun uyarınca verildi i, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 3213 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idarî para cezalarına kar ı idare mahkemesine ba vurulabilece inin düzenlenmi olup, itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterildi i anla ılmış tır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik

3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtilen, 3213 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Balıkesir 2. derece Mahkemesince verilen 06/12/2018 tarihli ve E.2018/260, K.2018/89 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Balıkesir 2. derece Mahkemesince verilen 06/12/2018 tarihli ve E.2018/260, K.2018/89 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde OY BİRLİKLE KESİNLİK OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN